

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Who was the Ravan and who were his mentors?
2. Who were the leading Rabbis in Regensburg at the time of Rabbainu Tam?
3. Name R. Eliezer of Metz's most famous disciples?
4. From whom was R. Yehudah HaChasid descended?
5. Who was the author of the Ohr Zaruah?

This and much more will be addressed in the fifth lecture of this series: "The Golden Age of German Jewry".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VII Lecture #5

THE GOLDEN AGE OF GERMAN JEWRY
Presented by Rabbi Shmuel Irons

I. The Baalei Tosefos of Germany

A. Rabbi Yitzchak ben Asher - Rivo

ורבינו שלמה הנקרא רש"י קבל מרבי יעקב בר יקר ומרבינו יצחק סגן לוי ור' יצחק בר יהודה ובימיו נגזרה גזרה כלו שנת תתנ"ו לפרט עליו יסד תנות צרות לא נוכל וקללה בשמת' המתחלת תתנ"ס לחרפה וקללה ולא שכח א' מהם וגם ר' אליקום הלוי קבל עם רש"י מרביתו וכן פי' ד' סדרים ור' יצחק בר אשר הלוי משפיר' היה חתנו וכן רבינו יעקב בן ר' יצחק סגן לוי היה בימיו הנקרא רבינו יעבץ ובשנת תתס"ה נפטר נר ישראל רש"י ומלך אחריו ר' שמואל בר מאיר ושמשו לפניו ר' יוסף דינברייט ור"ת אחיו וריב"א בא לשמש לפניו ושב למקומו. שו"ת מהרש"ל סימן כט

Rabbainu Shlomo, who is referred to as Rashi, received his knowledge of Torah from Rabbi Yaakov bar Yakar and Rabbainu Yitzchok Segan Leviah and from Rabbi Yitzchok bar Yehudah. In his lifetime, the decree of 1096 (the crusades) was issued. Regarding this, did he compose the poem that began with the words, "To fully relate the extent of the tragedy of that year is impossible" . . . . **Rabbi Eliyokom HaLevi** also received his Torah knowledge from the above stated masters together with Rashi. He commented on four of the orders of the Talmud. **Rabbi Yitzchok bar Asher HaLevi of Speyer** was his son-in-law. **Rabbainu Yaakov ben R. Yitzchok Segan Leviah** was also a contemporary of his. He was referred to as **Rabbainu Yaavetz**. **Responsa of Maharshal Number 29**

B. Rabbi Eliezer bar Noson - Ravan

(1) ור' אליעזר בר נתן הנקרא ראב"ן אשר יסד הספר צפנת פענח קבל מרבינו יעבץ ומחמיו רבינו אליקים בר יוסף וחתניו של רבינו אב"ן היו רבינו יואל בר יצחק הלוי מבונא ורבי שמואל בר נטרונאי ובנו מהר"ר מרדכי מקולוניא ובנו מהר"ר שלמה מברולא ובנו מרדכי ובנו מהר"ר יהודה המכונ' ליברמן מפרישבורק ובנו שלמה, והרב ר' אורי. שו"ת מהרש"ל סימן כט

Rabbi Eliezer bar Nasan, who was called **Ravan**, who composed the work, "Tzafnas Paneach", received his teaching from Rabbainu Yaavetz and his father-in-law, Rabbainu Eliyokim bar Yosef. The sons-in-law of Ravan were: Rabbainu Yoel bar Yitzchok HaLevi of Bonn, Rabbi Shmuel bar Natronai . . . and HaRav R. Uri. **Responsa of Maharshal Number 29**

(2) אירע פה במגנצא מעשה בר"ה של שנת תק"ה שתקע התוקע ב' פעמים קשר"ק כשורה ובשלישית תקע שני שברים והתחיל להתריע והחזירו מקצת הקהל ואמרו לו תקע שבר א' וסיים ומקצת אמרו לו תתחיל לראש והתוקע התחיל מראש ותקע ג' פעמים קשר"ק ובסדר קשר"ק תקע כסדר שני פעמים קשר"ק ובשלישית תקע ד' שברים ותקיע והחזירוהו לראש אותם שהחזירוהו בראשונה ותקע עוד ג' פעמים קשר"ק ויחר אף מורי חמי אליקים ואמר אם חכמה אין כאן זקנה יש כאן, מעולם לא ראינו לחזור לראש מפני אלו הדברים ושלא כדין עשו המחזירים אותו והמחזירים אמרו כדין עשינו, ונתתי את לבי אני אליעזר לדרוש ולתור בדבריהם ונ"ל כי שלא כדין החזירוהו לראש . . . ס' ראב"ן ס' ס"א

[The following] incident occurred here in Mainz on Rosh HaShanah of the year 4905 (1145 C.E.). The one who blew the shofar blew twice *tekiah-shevorim-teruah-tekiah* properly. For the third set, he started to blow two *shevorim* and then [by mistake] he started to blow a *teruah*. Thereupon some of the congregation told him to blow one more *shever* and finish the rest of the set and others told him to start from the beginning. He started again from the beginning and he blew three sets of *tekiah-shevorim-teruah-tekiah*. In the sets of *tekiah-shevorim-tekiah*, he blew two sets of *tekiah-shevorim-tekiah* and in the third he blew four *shevorim* [instead of three] and then a *tekiah*. The members of the congregation who made him repeat the previous sets made him do so for these as well and he proceeded to blow [another] three sets of *tekiah-shevorim-tekiah*. My master, my father-in-law, Rabbainu Eliyokom [bar Yosef], became very angry and said, "[Even] if [conventional] wisdom is not present here, [the wisdom that comes with] old age is present. We have never witnessed that one repeats [the blowing of the shofar] for such errors. Those that have directed him to repeat have acted improperly." The group that made him repeat claimed that they were in the right. I, Eliezer, have given this matter my full attention and it seems to me that it was improper to have made him repeat the sets. **Ravan 61**

(3) אירע מעשה במגנצא בימי רבותינו ר' קלונימוס בר יהודה ובימי מורי ר' אליקים בר' יוסף ואני אליעזר בר' נתן אחריהם ושאר חכמי הקבלה והובא לפניהם דק קטן של כבש כאורך אצבע שהיה יוצא ממנו אל הדקין הריעי כזה וישבו דנו בהלכה והסכימו כולם להיתר כי אמרו לא טרפו חכמים אלא ב' מעיין היוצא מב' מקומות . . . ובשנת תק"ח לפרט הובא לפני אני אליעזר דק כמוהו גם הוא מכבש וכשרתיו והיה רבי שמואל חתני יושב לפני והתחיל דן לפני בהלכה . . . ואמרתי בלבי אפשר דאסור ורבותי שהזכרתי יורו בו היתר הלא אין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים . . . ס' ראב"ן ס' י"ט

An incident occurred in Mainz in the days of our master R. Klonimos bar Yehudah and in the days of my master Rabbainu Eliyokom bar Yosef, together with my self as well as the other scholars of the received tradition (Talmud). A small intestine of a lamb that protruded from the rest of the intestines that was a finger's length was brought before them. They sat and debated the issue and all agreed that it was allowed. . . . In the year 4908 (1148) a similar intestine was brought before me, Eliezer, and I permitted it. My son-in-law Shmuel was sitting before me and he started debating the issue with me . . . I said in my heart, "Is it possible that such a thing would actually be forbidden and yet the aforementioned masters would rule it to be permitted? Behold, the Holy One, blessed be He, does not bring a stumbling block through the righteous!" . . . **Ravan 19**

(4) בשנת תתקי"ב אירע מעשה שהוציא חתני אליקים יין מחבית לכלי קטן ששתה ממנו גוי יין כשר היה הכלי נסך ושאלני אם היין כשר ואמרתי לו יודע אתה אם היה הכלי נגוב ואמר הן והיתריו ויום שבת היה לאחר אכילה ישנתי ובא אלי מורי חמי בחלום היה קורא השותים במזרקי יין [עמוס ו'] וחזירי (ואוכלים בשר החזיר [ישעיה סו]) ואני הייתי מפרש על הגוים בחלום ששותים יין נסך ואוכלים בשר חזיר ובהקיצותי הבנתי כי הודיעני על היין שהוא נסך שלא היה הכלי נגוב ונסיתי ולקחתי אותו כלי עצמו והנחתי ב' ימים ולילה אחד ולא נגב וידעתי כי לא יפה היתרתי ואסרתי את היין שבחבית והתעניתי ב' ימים וגם השותים אותו. ס' ראב"ן ס' כ"ו

In the year 4912 (1152 C.E.) an incident occurred wherein my son-in-law Eliyokim poured out wine from a barrel into a small vessel from which a Gentile had previously drunk kosher wine which had rendered the wine [in the small vessel] *nesech* [forbidden wine]. He asked me if the wine in the barrel was still kosher. I said to him, "Do you know if the vessel [which the Gentile had used] was [now] dry?" He said, "Yes." I thereupon permitted [the use of the wine in the barrel]. It was Shabbos [when this conversation took place]. After the meal I went to sleep and my master, my father-in-law [Rabbainu Eliyokim bar Yosef] came to me in a dream. He was reading the verses (Amos 6:6), "Those who drink wine in bowls" and (Isaiah 66:4), "Those who eat swine's flesh." In the dream I explained that it referred to Gentiles who drink the wine of libations (*nesech*) and eat the flesh of swine. When I woke up, I understood that they [in Heaven] had informed me regarding the wine [in the barrel] that it was *nesech*, for the vessel was not [completely] dry. I experimented and took that same vessel and let it stand, [after emptying], two days and one night and it was still not dry. I knew that I had made a mistake in granting permission and I thereupon forbade the wine in the barrel. I fasted for two days and so did those who drank the wine [in the interim]. **Ravan 26**

(5) והקשה ה"ר אליעזר הזקן ז"ל לפ"ה דתניא בתוספתא דכלים זה הכלל כל המשמש כפוי בכלי חרס טהור ואחורים הן משתמשינן כפויים ותירץ רבינו שמואל. תוס. שבת טז. ד"ה ה"ג

HaRav R. Eliezer, the elder, of blessed memory asked the following question . . .
Rabbainu Shmuel answered . . . **Tosefos Shabbos 16a**

(6) שאל הרב ר' אליעזר בר נתן ממיינצא: הוצרכתי לשאוב מים מבאר שבע אשר בשער יהודה מקום שבט ומחוקק, משם בארה שיקוי הצאן יין ישן ומבושם, מים חיים נוזלים, הישיש הרב ר' מאיר ומפלגי מימיו החביבים והנעימים המתפלגים מעץ החיים לארבעה ראשים, והנהר הרביעי הוא פרת, אנכי אליעזר בר נתן תלמידכם שוחר טובתכם ודרש שלומכם כהדין עלי לרבותי, ומחלה פניכם להשיבני דבר ולהבינני דין זה. ספר הישר חלק התשובות סימן מ

Rav R. Eliezer bar Nasan of Mainz asked the following question: I am in need of drawing water from the well near the gate [court] of Yehudah, the place of authority and scholarship. From that well the sheep will find old and fragrant wine to drink, fresh flowing water, [from] that venerable sage **HaRav Rabbainu Meir**. From that source the precious and pleasant water branches out into four tributaries. The fourth river, is the Euphrates (the original stream that overflows). **I am Eliezer bar Nasan, your disciple**,

who seeks your welfare and inquires about your well being as I am rightfully required to act to my master. I am eagerly awaiting your answer which will give me understanding in this matter. **Sefer HaYashar, Responsa 40**

השיב רבינו יעקב. גם כי אזעק במר רוחי, ומרוב שיחי תש כחי ואור עיני גם הם אין אתי, אל הלקח ארון הקדש עטרת ראשי אחי הרב ר' יצחק שנתבקש לשיבה של מעלה זה חדש ימים, והניח שבעה יתומים ולכל ישראל חיים, אף גם זאת לא נמנע להשיב על דברי הרב ר' אליעזר. ספר הישר חלק התשובות סימן מא

Rabbainu Yaakov responded: Even though I continue to cry with a bitter spirit, my strength is waning from all my talking, and I no longer see clearly with my eyes, for a month has already passed since the holy ark, the crown of my head, my brother HaRav R. Yitzchok was called to the Heavenly academy, leaving seven orphans and abandoning the rest of the living Jewish people, we will nevertheless not refuse to answer the words of **Rabbi Eliezer**. **Sefer HaYashar, Responsa 41**

(7) ועוד גזרנו ונדינו והחרמנו בשמתא ובשם מיתה שלא יהא אדם רשאי ליטול שררה על חבירו לא ע"י מלך ולא ע"י שר ושופט כדי לענוש ולקנוס ולכוף חבירו לא בדברי הבאי ולא בדברי שמים כי יש עושים עצמם פרושים ואפי' צנועים אינם אם לא שימנו אותם רוב הקהל מפני חשיבותם. והעובר על גזירתנו יהא באלה ובנידוי ובשמתא ומוחרם בשם מיתה ובשממה יהי' ויהיו כל ישראל מובדלי' ממנו חתומי' ואינם חתומי' ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם וחבריהם גדולים וקטנים פתו פת כותי יינו יין נסך ספריו קוסמי' והשומר תקנותינו ינוחו ברכות על ראשו ועל תקנה זו חתומה שמואל ב"ר מאיר, יעקב ב"ר מאיר, אליעזר ב"ר נתן וק"ץ רבנים. שו"ת מהר"ם מרוטנברג חלק ד (דפוס פראג) סימן אלף כב

In addition, we have decreed and excommunicated with the curse of "shamta", which implies that there exists the penalty of death for those who do not comply, that no one is allowed to take a position of authority over another Jew, whether it be through a king, nobleman or judge to punish, fine or force a fellow Jew, whether it be in secular matters or spiritual . . . if they are not first appointed by the majority of the community based upon their intrinsic worthiness [for the position]. . . . This is signed by Shmuel b. R. Meir (Rashbam), Yaakov b. R. Meir (Rabbainu Tam), **Rabbi Eliezer b. R. Nasan**. One hundred and fifty other Rabbis [were also undersigned]. **Responsa of Maharam of Rottenberg 1022**

(8) אל מי דמית בגודלך יפה נוף משוש כל הארץ דור ודורשו, צדיק יסוד עולם פטיש כל הארץ עמוד הימין מכנף הארץ זמירותיך שמעתיך צבי צדקותיך כהררי א-ל את כרוב ממשח הסוכך כלך כלילת יופי הנך כמורג חרוץ לדוש הרים ולטחון זה בזה מימך לא אכזב מים נאמנים פריך מתוק ועלייך לתרופה, הלא אתה מורי וגאוני, אדוני ורבוני, לכוש צדק וענוה ויראת יוצרך אוצר הרב חמדת ישראל רבי אליעזר בר נתן חתן רבינו ליאונטין ראש שבטי ישראל הממולא רוח חכמה ובינה, ורוח דעת ויראת השם, יגדל שמו ושלומו כירח יכון עולם וכסאו כשמש בגאון יוצרו יצהל וירון הקראו בצדק ומחזיק בידו לתתו לאור גוים, ועינים עורות לפקח מתוך עין חכמותיו ועמקי ערמותיו להפליא עצה להגדיל תושיה ואני הצעיר שמואל בר מאיר לאו מן חוכמתא דאית בי מכל חייא פקד נדיבי עלי לשאול ממני סברים, כי

קטנו עבה ממתניי אכן ענותו תרביני וצניעות שבו לרמה לו לנסות תלמידו לחדדו. ואני גם אני אשית לפניו על ראשון ראשון כפי מיעוט כחי ושכלי . . . [ובסוף תשובה יאמר] מכל דברו עיקר כי בקי הוא בכל התלמוד ומשנתו שלימה שגורה לו בפיו, כללו של דבר כל רז לא אנס ליה וכו' ואני הצעיר מתוך טירוד וטלטול נואשתי עד עתה כי נחנו קצת וראיתי זה הקצין ר' ברוך בר' שמואל עובר דרך עלי ומלאני לבי לסור אל משמעת אדוני ואל מצותו ואשית לפניו לפי מעט מזעיר לבי לא כביר, ועל יד מקדים תודיעני אם בוא לפניו דבריי הכל, ושל' לו של' לתורתו של' לרבינו חמיו בראש, ואחריו אלה בני בתיהם בני ברית, וצורינו ישקיט לכל עמו מימי רע ויט אלינו חסד לפתוח לנו ארחות חיים להעמיד רגלינו במישור לדעת האמת ולאהוב השל'. שמואל בר מאיר. תשובה מרשב"ם לרב אליעזר בר נתן נמצא בס' ראב"ן ס' תת"מ

To whom can you be compared in your greatness, the beautiful branch who is the source of joy for the whole land, for the generation and those who seek its welfare. A saint who is the foundation of the world, the hammer for the whole world, the right pillar. From the ends of the earth I have heard [your praises] sung. The beauty of your righteousness is like the mountains of G-d. You are like the anointed Cherub that protects [with your wings], like a sharp threshing instrument to thresh the mountains and to grind them together. Your waters will not dry up, they are dependable waters. Your fruit is sweet and your leaves cause healing. Behold, you are my guide and eminence, my master and leader. [Your are] clothed in justice and humility and fear of your Creator. The great store house, the desire of Israel, Rabbi Eliezer bar Nasan, the son-in-law of Rabbainu Leontin (?), who is filled with the spirit of wisdom and understanding, and spirit, knowledge and the fear of Heaven. May his name and his well being be like the moon that will be established for ever. His throne is like the sun. . . . From all his words it is essentially clear that he (Ravan) is an expert in the entire Talmud. His learning is perfect and is fluent in his mouth. The underlying truth is that no secret is withheld from him.

Response from Rashbam to Rav Eliezer bar Nasan, quoted in Ravan 1240

(9) שאילה זו שאלתי אלופי ומיודעי ה"ר יצחק בר אשר הלוי . . . [וזה תשובתו:] לפני רכב ישראל ופרשיו מופת הדור ודורשיו הנני משיבו אשר עם לבבי אלו שיש בדבריי להשען עליהם כי אם לקיים ציווי אדוני ומשמעתו התבוננתי השאילה הזאת . . . ס' ראב"ן ס' ק"א

This question was posed to my master and close friend Rabbainu Yitzchak bar Asher HaLevi . . . [This is the response:] Before the chariot of Israel and its riders, the wonder of the generation and its attendant, am I replying that which is in my heart which [I feel] is fit to rely upon. Only in order to fulfill the command of my master and his bidding did I spend the time to research this question. . . . **Ravan 101**

(10) אני נותן הודייה לצורי אשר האיר עיני לפרש ולקיים דברי חכמים הראשונים. ס' ראב"ן ה'

I give thanks to my Rock Who has enlightened my eyes to explain and firmly establish the words of the early authorities. **Ravan 5**

(11) שאין לנו להתיר הורת הראשונים ואפילו לא עשו אלא לגדר בעלמא שהחמירו בו בחמץ וכו' אין לנו לפרוץ גדרם שפורץ גדר ישכנו נחש וכו' רבב"ן ס' י

We cannot permit that which the early authorities have forbidden, even if they only did it as a mere fence. They were stringent regarding *chometz* and we cannot break a fence for *whoever breaks a hedge, a serpent shall bite him* (Koheles 10:8). **Ravan 10**

(12) לפי שלא יטעה אדם אחר פסקי אבוא היום לשוב מטעותי . . . רבב"ן ס' צ"ז

In order that no one should err because of my [previous] decision, I have come today to retract my mistake. **Ravan 97**

C. Rabbainu Yitzchak ben Mordechai and the Sages of Regensburg

(1) אחרי ר' שמואל מלך ר"ת. לפניו שמשו הרב ר' יעקב האורלינו ור' יצחק בר ברוך והרב ר' יוסף בכור שור ורבינו חיים כהן וריב"ם ור"י הלבן ור"י מדמ"ן והר"ר בנימין מקננוברויא ור' יצחק בר מרדכי ורבנו אליעזר ממיץ ור' משה כהן האשכנזי ובימיו היה רבינו החסיד אליהו בפריש ור' מנחם בר פרץ ביאני ור' חזקיה באלצורא ור' משלם במילאון ור' אפרים הגביר בריגנשפורג. שו"ת מהרש"ל ס' כ"ט

Rabbainu Tam reigned after Rabbainu Shmuel. HaRav R. Yaakov of Orleans, Rav Yitzchok bar Baruch, HaRav R. Yosef Bechor Shor, Rabbainu Chaim Kohen, Rivam (Rav Yitzchok b. R. Meir), Ri HaLavan, Ri of Dampierre, HaRav R. Binyamin of Calabria(?), **R. Yitzchok bar Mordechai**, Rabbainu Eliezer of Metz, and Rav Moshe Kohen of Germany were all disciples of his. Rabbainu Eliyahu of Paris, R. Menachem bar Peretz of Joigny, R. Chizkayah of Alsura, R. Meshullem of Melun, and R. Ephraim of Regensburg were all his contemporaries. **Responsa of Maharshal 29**

(2) וכן מצאתי בתוס' ריב"ם שפי' לפני ריב"א . . . מרדכי מו"ק ס' תתע"ו

I have found this in the Tosefos of Rivam (Rav Yitzchok b. Mordechai) who explained it in the presence of Rivo (Rav Yitzchok b. Asher) . . . **Mordechai Moed Katan 876**

(3) שמעת מינה חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב – פי' הרב ר' יצחק בר מרדכי בפרק בא לו (יומא סט:): נראה דאסגן קאי שמקבל ס"ת מראש הכנסת ואינה מקבלה מחזן בית הכנסת נמצא שזה חלק לו לסגן כבוד שראש הכנסת צריך לקבל מיד חזן הכנסת וליתן לסגן ומשני אביי כולה משום כבודו דכ"ג דסופו לקבלה מיד הסגן אע"פ שסגן חשוב ומכובד עדיין כהן גדול מעולה ממנו. תוספות מסכת סוטה דף מ:

(4) לא צריכא דמעורה – מכאן מדקדק ר' יצחק בר מרדכי דאין צריך בגט שתהא כל אות ואות מוקפת גויל מארבע רוחותיה כדאמר הכא דמעורה ור"י אומר דאין מכאן ראייה דהא דקאמר דמעורה היינו רגל'ך של שיטה עליונה בט' של שיטה שתחתיה או ראש ל' בה' או בח' שלמעלה הימנה ומ"מ נראה לר"י דאין צריך ראייה להכשיר דדוקא בס"ת תפילין ומזוזות

בעינין שיהו האותיות מוקפות גויל כדאמר בפרק הקומץ (מנחות דף לד.) משום דכתיב בהו וכתבתם כתיבה תמה אבל בגט ליכא קפידא דאפי' ספר ודיו לא בעינן בגט דספר דכתב בגט לספירת דברים הוא דאתא (לקמן כא). תוספות מסכת גיטין דף כ:

(5) תשובה אענה על רב אני עבדו, אחרי שמחל על כבודו, כמותו ירבו מורי הוראות בישראל, הוא הרב ר' יצחק בר מרדכי. ספר הישר חלק התשובות סימן פה

I will offer a reply to the master to whom I am his servant, since he has forgone his [rightful] honor. There should multiply like him other authorities in Israel, the Master (HaRav) R. Yitzchok b. Mordechai. **Sefer HaYashar 85**

(6) איותה נפשי לאכול אשכול בכורה ולשתות יין ישן מקנקן חדש, ואבוא היום אל עין המשפט המה הקדושים אשר בארץ אדירי כל הראשון שבראשון רבי יצחק ברבי מרדכי ואחריו יאיר נתיב הרב רבי אפרים, והחוט המשולש לא במהרה ינתק הרב רבי משה, המדבר שלו' אל עמו ואל חסידיו יזכר שלומכם ושל' תורתכם כערג נפש אוהביכם אליעזר ברבי נתן. היה הואלתי לדבר אליכם לתת שאילתי שתשיבוני באר היטב את דבריי על עסק וכו' על כל דבריי יעינו רבותיי אשר להם גילות עילות וגילות תחתיות ואור יקרות לקפאון ויעמידני על האמת. ס' ראב"ן ס' תתמ"ט

My soul desires to eat the cluster of the first fruits and drink old wine in a new container. I have come today to the springs of judgment, these are the holy ones of the land, the most mighty of all, the first of rank amongst the first of rank, **Rav Yitzchok b. R. Mordechai**. After him he leaves a shining wake, **HaRav Rabbi Ephraim**. The three stranded cord which will not easily untangle [is completed by] **HaRav Rabbi Moshe**. He Who speaks about the welfare (peace) of His people and His devout ones will [surely] remember your welfare and the welfare of your Torah, like the yearnings of the soul of your lover, **Eliezer b. Rabbi Nasan**. I wish to speak to you that you grant me my wish that you reply to me clearly regarding . . . Look thoroughly into the matter which I have brought before you, for they are springs of higher and lower waters and a bright light in the midst of thick darkness, and [please] put me on the [path] of truth. **Ravan 1249**

(7) תשובה לר' אפרים בן יצחק מרגנשבורק תשובה. עיירים פראים, אדם נבראים ויהיו נקראים ראשים לאריים, למורי ר' אפרים, סוף אמוראים וראש סבוראים. אשריך שזכית ולא עברת על דעת חבירך, וגם אני אוודך, וכן אברכך בחיי. החזרת עטרה ליושנה ועירך כבראשונה, העיר שיאמרו, יושביה נמנו וגמרו, משמרת ד' שמרו. ומסורת בידינו מאבותנו גדוליה גדולי הקדש. שלו' לעיר, שלו' לכל בני העיר ובראש כלם שלו' לרב ר' יצחק ולחברנו ר' אפרים וליתר רבני העיר, מאדיר ועד צעיר. ספר הישר חלק התשובות סימן פ

Responsa to R. Ephraim b. Yitzchok of Regensburg: (Job 11:12) Wild donkeys have created themselves into humans! (This is a reference to R. Ephraim's retraction from a previous position which was criticized by Rabbainu Tam) and are now called the leaders of lions. **To my master R. Ephraim, the last of the Amoraim and the first of the Savoraim**. Fortunate are you that you have merited not to have violated the will of your

colleague (referring to Rabbainu Tam). I also thank you and will bless you all of my life. You have returned the crown to its original glory and your city to its original station. It is a city in which its inhabitants have sat down and decided to guard the watch of Hashem. There is a tradition handed down from my fathers that all the leaders [of Regensburg] are giants of holiness. Peace to the city and especially to **Rav Yitzchok [bar Mordechai]** and to our colleague **R. Ephraim** and to the other Rabbis of the city, from the most exalted to the most minor. **Sefer HaYashar 80**

(8) ולפירוש רבינו אפרים שמפרש דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשה נבלה אלא בבשר בחלב אתי שפיר. תוספות חולין דף צו:

According to the commentary of **Rabbainu Ephraim** who explained that we only say that the entire piece is to be treated as if it were *nevaila* (forbidden) in the case of the mixture of milk and meat . . . **Tosefos Chullin 96b**

(9) כמאן כר' עקיבא דדריש ווין – הק' הר' משה מריגנשבורג דמאן תנא דפליג עליה דר' עקיבא התם גבי בת וכת בפ' ארבע מיתות (שם דף נא:) רבי ישמעאל והתם בההיא שמעתא גופא אמרינן ור' ישמעאל האי בת ובת מאי דריש ביה לרבות בת בעלי מומין אלמא דר' ישמעאל נמי דריש ווי. תוספות יבמות דף סח:

Rabbi Moshe of Regensburg asked . . . **Tosefos Yevamos 68b**

(10) וזכור אני שהייתי בריגנשבורג מציק מים על ידי רבותי ראיתי בר"ה שבירך רבי ברוך בר' יצחק לפני תקיעת שופר מיושב והתחיל לתקוע ולא היה יכול לסיים מפני עייפות ושלח את השופר לאחיו רבי מתתיה וסיים כל הסדר בלא ברכה, ולא ראיתי אותך ושאר רבותי הרב רבי יצחק [ב"ר מרדכי] והרב רבי משה [ב"ר יואל] זצ"ל שהיו מוחים בידו. שאלה מר' יואל הלוי לר' אפרים מריגנשבורג.

I remember the time when I was in Regensburg as I poured water on the hands of my masters (i. e. I studied under my masters) and I witnessed the following incident: Rabbi Boruch b. R. Yitzchok made the benediction before blowing the shofar on Rosh HaShanah before the Amidah. He began blowing but he was unable to finish as he was too weak. He sent the shofar to his brother, Rabbi Matisiah, who finished the entire set without making another brochah and I didn't see you or any of my other masters such as Rabbi Yitzchok [b. R. Mordechai] and HaRav R. Moshe [b. R. Yoel], of blessed memory, protest. **A question that was sent to R. Ephraim of Regensburg by R. Yoel HaLevi**

D. Rabbi Eliezer of Metz

(1) מצאתי בקובץ ישן כתיבת יד דתלמידי רבינו תם רבו ומגדולי תלמידיו רבינו אליעזר ממיץ כמ"ס ספר יראים מצוה קל"ט . . . חיד"א בס' שם הגדולים

I found in an old collection of manuscripts that **Rabbainu Tam** had many disciples. Amongst his greatest disciples was Rabbainu Eliezer of Metz . . . **Chida, Shem HaGedolim**

(2) בימיו [של רבינו יצחק מדנפיר] היה רבינו שמריה משפיר"א אשר קבל מריב"א בשפיר"א ובימיו היה ר' אליעזר ממיץ במגנצא ואלו שמשו לפניו רבי אלעזר בן רבי יואל הלוי הנקרא אבי העזרי ור' שמחה בר שמואל ור' ברוך ור' יהונתן היה בימיהם ור' אלעזר מגרמיזא ור' יהודא החסיד בן רבינו מטול אשר ילד הר"ר אהרן מרגונשבורג והרב ר' יהודא ובימי ר' אליעזר ממיץ ואחיו רבינו מאיר ואחיו רבינו דוד מוירצבורג והוא ילד רבינו משלם מוירצבורג ואחיו הרב ר' יהודא אשר יסד פיוט כו' ובימיו היה רבינו יואל בר יצחק הלוי ובנו אב"י העזרי"י שו"ת מהרש"ל סימן כט

Rabbainu Shemariah of Speyer was a contemporary of Rabbi Yitzchok of Dampierre. He received his teachings from Rivo of Speyer. Another of his contemporaries was **Rabbainu Eliezer of Metz**. The following studied under him: **Rabbi Eliezer b. Rabbi Yoel HaLevi, who was called, "Avi HaEzri"**, **Rabbi Simchah bar Shmuel**, [Rabbi Baruch and Rabbi Yonason were contemporaries of theirs], **Rabbi Elazar of Worms** . . . **Responsa of Maharshah 29**

(3) והא לאו להילוכא עביד – הקשה הר"ר אליעזר ממיץ לרשב"א מאי פריך והלא משעת מלאכתו הוא מהלך בו ולכך הוא נעשה ותירץ לו דסנדל של סיידין לאו לנעול עשוי אלא אחד מכלי אומנתו של סיידין הוא ועשוי כעין סנדל ויכול לתת רגלו בתוכו לנועלו אך אין עשוי רק לטוח בו את הבית ופעמים שנועל בו ומטייל בו עד שיגיע לביתו ולהכי פריך והא לאו להילוכא כו' ור"י פירש הואיל ואין עשוי כלל לנעילה רק לשמור מנעליו שלא ישרפו בסיד לאו להילוכא עביד ומכל מקום משני לו שכן הסייד כו'. תוספות מסכת שבת דף סו.

Rabbi Eliezer of Metz asked **Rashba** (Rabbi Shimshon ben Avraham of Sens) . . . **Tosefos Shabbos 66a**

(4) אהבת השם. צוה הב"ה לאהוב שמו ולאהבו על הבריות דכתיב בפרשת ואתחנן ואהבת את ד' אלקיך ותניא בספרי ואהבת את ד' עשה מאהבה. הפרש בין העושה מאהבה לעושה מיראה העושה מאהבה שכרו כפול ומוכפל. לפי שהוא אומר את ד' אלקיך תירא יש לך אדם מתירא מחבירו מניחו והולך לו. אבל העושה מאהבה אינו כן. ואין לך אהבה במקום יראה ויראה במקום אהבה אלא במדת המקום בלבד. ד"א ואהבת את ד' אלקיך האהיבהו על הבריות כאברהם אביך כענין שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן והלא אם באים כל העולם לברוא יתוש אחד ולהכניס בו נשמה לא היו יכולים אלא שהיה מלמדם אבינו אברהם ומכניסן תחת כנפי השכינה. בכל לבבך בכו' יצרך ביצר טוב וביצר רע. ד"א בכל לבבך שלא יהא לבך חולק עליך ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך וכן הוא אומר כי עליך הורגנו כל היום נחשבו כצאן טבחה. שמעון בן עזאי אומר בכל נפשך אהבהו עד מיצוי הנפש. ס' יראים ס' ת"ד מר' אליעזר ממיץ

The love of G-d. The Holy One, blessed be He, commanded us to love His name and to make Him beloved to humanity as it is written in Parshas V'eschanon (Deut. 6:5), "And you shall love Hashem, your G-d." We learned in the Sifrei, "And you shall love Hashem - do [*the mitzvos*] out of love." There is a distinction between someone who does it out of love and someone who does it out of fear. The one who does it out of love is rewarded doubly so. Because it is stated in Scripture (Deut. 6:13), "You shall fear Hashem, your G-d," [there are limitations when one demands fear]. If a person is fearful of someone, he will [eventually] forsake him and leave. One who does out of the motivation of love will not do so. There is no love in a situation of fear, nor is there fear in a situation of love. The only exception is [in the relationship that one has with] Hashem.

Another explanation of "And you shall love Hashem, your G-d" is that you should make Hashem beloved to humanity just like Avraham your Patriarch as it is stated in Scripture, (Gen. 12:5) "And the souls that he made in Charan." Behold, if the whole world would come together to create a single gnat and to put a soul into it, they would not be able to do so. Rather, our Patriarch Avraham would bring them under the wings of the Shechina.

"With all your heart[s]" (Deut. 6:5) means with both inclinations: the inclination to do good and the inclination to do evil. Another explanation of "With all your heart" is that your heart should not be at odds with Hashem.

"With all your soul." (Ibid.) means that even if they take your soul [you should show your love to Hashem]. Similarly it is stated in Scripture (Psalms 44:23), "For Your sake we let ourselves be killed on a constant basis. We are considered like sheep to the slaughter." Shimon ben Azai said, "With all your heart means that you should love Him until your soul goes out [from love]." **Rabbi Eliezer of Metz in Sefer Yereim 404**

E. Ravyah - Rabbi Eliezer b. R. Yoel HaLevi

(1) אפילו כטרפא דאסא טרפה – משום אבי העזרי וה"ר אב"ן כתב ה"ר יצחק בספרו דדוקא בשאר אונות וגב הריאה הוא טרפה אבל האונות שבצד הימין התחתונה שהיא עליונה הסמוכה לצואר כשרה דדרכה להתפצל וכתב בתשובה דאפי' לא הוא כטרפא דאסא אלא על ידי נפיחה טרפה ואי לא הוא אפילו בתר נפיחה כטרפא דאסא נראה לאבי העזרי שהיא כשרה. תוספות חולין דף מז:

(2) וכתב אבי העזרי שמותר לשתות מים דלא שייך בהו גאווה ודוקא בחול אבל בשבת וי"ט כתב דאסור משום הקידוש וא"א ז"ל היה שותה מים בשבת בבקר קודם תפלה שאין הקידוש אוסרו כיון שעדיין לא הגיע זמנו טור אורח חיים סימן פט

HaAvi Ezri wrote that it is permitted to drink water, [before praying in the morning,] because the reason of arrogance does not apply [to water as it does with other foods]. This is only the case in the weekdays. However, regarding Shabbos and Yom Tov, he wrote that it is forbidden because of Kiddush. My father, my teacher, of blessed memory, would drink water on Shabbos in the morning before praying. This is because [the requirement to say] Kiddush does not forbid him [from drinking] since [before prayers] it is not yet the time [to say Kiddush]. **Tur Orach Chaim 89**

(3) ואומר ש"ץ ברכה אחת מעין שבע והיא מגן אבות בדברו ואלקינו ואלקי אבותינו רצה נא במנוחתנו וחותם בא"י מקדש השבת: וכתב אבי העזרי שאין ליחיד לומר אותה. טור אורח חיים סימן רסח

The public reader (*sheliach tzibbur*) recites [on Friday night after the Amidah] one *brachah* which contains elements of the seven [which is recited throughout Shabbos]. This is *Magain Avos* . . . Avi Ezri wrote that an individual should not say it. **Tur Orach Chaim 268**

(4) כתב אבי העזרי נהגו אבותינו שלא לרחוץ מר"ח ויש עלינו לקיים משום אל תטוש תורת אמך. טור אורח חיים סימן תקנא

The Avi HaEzri wrote, "The custom of our forefathers was not to wash from *Rosh Chodesh [Av]*. It is incumbent upon us to follow it because of the verse (Proverbs 1:8), 'Do not forsake the Torah (customs) of your mother (Israel).'" **Tur Orach Chaim 551**

II. Chasidei Ashkenaz - The Devout of Germany

A. The Family of Mystics

שוב מצאתי רבי שמעון הגדול בר יצחק החסיד בר אבין הגדול בתורה בחכמה ובעושר ובסודי סודות לדרוש כל אות במ"ט פנים הוא ר' אבין הגדול אשר יצא מזרעו של הרב רבי יוסף הזקן בן רבינו שמעון ממדינת מנש שיסד אזהרת אתה הנחלתה והוא היה בר סגולתו של רבינו אליהו הזקן שיסד אזהרות אמת יהגה חכי ורבנו אבין הגדול הוליד את ר' יצחק חסיד ואת ר' יהושע חסיד [חסר כאן] ורבינו יצחק חסיד אחיו הוליד את רבינו קלונימוס הזקן אשר הוליד רבינו שמואל חסיד קדוש ונביא אשר הוליד רבינו אברהם משפיר"א ואת רבינו יהודא החסיד משפיר"א אשר הגלו מארץ מולדתן למדינת ריגנשפורג ע"י מעשה שאשתו נגעה בתיבתו והתרה בה אל תקרב לתיבה כשאנך טהורה ונשכחה ממנה ונגעה בהו סודות וקדושות כתובות בקונטרסים היו באותה תיבה וכל החסידים הקדושים הללו יצאו מזרעו של ר' משולם הגדול בן רבינו קלונימוס בן ר' משה הזקן אשר הוליד ר' חננאל ואת ר' קלונימוס ואת רבינו איתאל ואת רבינו יקותיאל משפיר"א. ורבינו משה הזקן הוא אשר יסד את אימת נוראתך הוא רבי משה הזקן בן רבי קלונימוס בן רבינו יקותיאל בן רבינו משה בן רבנא משלם בן רבנא איתאל בן רבנא משלם זל"ע ורבינו משה הזקן הביאו המלך קרלא עמו ממדינת לוקא בשנת תתמ"ט לחורבן הבית שיבנה במהרה בימינו אמן אמן סלה ע"כ שו"ת מהרש"ל סימן כט

Rabbi Shimon HaGadol bar Yitzchok, the Chasid, the son of Avin, a giant of Torah, wisdom, wealth, and in the hidden secrets who could expound on the forty nine facets of each letter of the Torah. This was the Rabbi Avin HaGadol who was descended from HaRav Rav Yosef, the elder, the son of Rabbainu Shimon of Mans who was the author of the Azharah "Atah Hinchaltah". This was the inspiration for Rabbainu Eliyahu, the elder, who composed [the Azharah] "Emes Yehegeh Chiki." Rabbainu Avin fathered R. Yitzchok Chasid and R. Yehoshua Chasid. . . . Rabbainu Yitzchok Chasid [II] fathered Rabbainu Klonimos, the Elder who fathered Rabbainu Shmuel Chasid, a holy man who was a prophet, who fathered Rabbainu Avraham of Speyer and Rabbainu Yehudah Chasid of Speyer, who exiled himself from the land of his birth to Regensburg through an

incident wherein his wife touched his chest [of belongings]. He warned her, "Don't go near the chest, if you are not ritually pure!" She forgot about the warning and touched it. Holy secrets which were written on notebooks were in that chest. All of these holy Chasidim came from the seed of Rabbi Meshulem, the Great, the son of Rabbainu Klonimos, the son of Rabbi Moshe, the Elder. . . . Rabbainu Moshe, the Elder, was brought by King Charles [the Simple] from the kingdom of Lucca in the year 849 from the destruction of the Temple, may it be rebuilt speedily in our days. Amen Amen Selah.
Responsa of Maharshah 29

B. Rabbi Klonimos the Elder

(1) אם יש למול נער בראש השנה אמר אבא מרי רבי יהודה בר' קלונימוס בשם מרנא ורבנא ר' יהודה החסיד בשם ר' שמואל החסיד שאמר בשם רבי קלונימוס הזקן בן רבי יצחק בן רבי אלעזר הגדול שאירע במגנצ"א מילה בר"ה ושאלו לקדושים אשר בארץ רבי גרשום בר' יהודה מאור הגולה ורבי שמעון הגדול בר יצחק ורבי יהודה הכהן שעשה ספר הדינין ור' יהודה הגדול שהיה ראש לנהרגין ושאר בני ישיבה הקדושה והורו כולם למול הנער לאחר קה"ת והפטרה קודם שיתקעו בשופר כדי שתהא ברית מילה תכופה לתקיעת שופר שיזכור לנו הקב"ה ברית אברהם ועקידתו של יצחק. אור זרוע ס' תע"ה

If there is a child which has to be circumcised on Rosh Hashanah, my father, my master, Rabbainu Yehudah b. Klonimos said in the name of **R. Yehudah HaChasid, in the name of R. Shmuel HaChasid, who said in the name of Rabbi Klonimos, the Elder, the son of Rabbainu Yitzchok, the son of Rabbi Eliezer, the Great**, that there happened to occur such a circumcision in Mainz on Rosh Hashana and they asked the great holy ones of the land, R. Gershom b. R. Yehudah, the light of the diaspora, R. Shimon HaGadol b. Yitzchok, R. Yehudah HaKohen who composed *Sefer HaDinim* and R. Yehudah HaGadol, the first of the martyrs, and the other members of the holy Yeshiva. They all ruled that the child should be circumcised after the reading of the Torah and the Haftorah before the blowing of the shofar so that the *bris milah* [the covenant of circumcision] be right before the blowing of the shofar in order that the Holy One, blessed be He should remember the covenant of Avraham and the Binding of Yitzchak [at the time when the shofar is sounded]. **Ohr Zarua 475**

(2) אבל נקב שיש בו חסרון אפילו רבי שמעון מודה – ויש שרצו לאסור כשנראית הריאה חסרה שיש קמט וסדק וחסרון על הריאה אפילו עולה בנפיחה והעור והבשר קיים והשיב להם ריב"א דטעות הוא בידם דא"כ הוה ליה לשנויי הכא הכי וכדברי הכל ולא הוה ליה לאוקמא כר"ש אלא ודאי כיון דעולה בנפיחה כשרה וכן פסק רבינו קלונימוס הזקן. תוספות מסכת חולין דף מז:

(3) ונראה בעיני דעל זה סמכו זקני אשפירא שהיו אז כשנפטר רבי קלונימוס זקן בר' יצחק והיתה העיר במצור ושמוהו בארון בבית המקוה ומנו לו מיד שבעה ושלשים אע"פ שהיה דעתם לפנותו משם לאחר המצור כמו שעשו שקברוהו אח"כ במגנצא כיון שלא פנוהו בתוך ז' לגולל הראשון מנו מן הראשון ולא מן השני. ס' ראב"ן ס' ק"ח

C. Rabbainu Shmuel HaChasid

(1) ואם ניחם על הרעה שעשה הא לך תשובה לכל עון ולכל חטאת יסוד הרב רבי אלעזר בן רבינו יהודה כאשר קבל מרבינו יהודה חסיד אב החכמה בן רבינו שמואל הקדוש החסיד הנביא בן רבינו קלונימוס משפירא הזקן בן רבינו יצחק ז"ל והמה קבלו רב מרב גאון מגאון חכם מחכם הלכה למשה מסיני והיה האיש אשר עבר על מצות בוראו וחטא [יעיין] בספר הזה וימצא תשובה ברורה ובחונה כפי שחטא וימצא מרגוע לנפשו. שו"ת מהר"ם מרוטנברג חלק ד (דפוס פראג) סימן אלף כג

If a person regrets the evil that he did, here is the proper way of repentance for every intentional and unintentional sin based upon the work of Rabbi Elazer b. Rabbainu Yehudah who received this from Rabbainu Yehudah Chasid, the master of wisdom, the son of Rabbainu Shmuel, the holy one, the Chasid (devout one), and prophet, the son of Rabbainu Klonimos, the Elder, of Speyer, the son of Rabbainu Yitzchok, of blessed memory. They received [this wisdom], Rabbi from Rabbi, Gaon from Gaon, Chacham from Chacham (scholar from scholar), all the way back from Sinai. If any man violated the commandments of his Creator and sinned, let him look into this work and he will find a clear and tested way of repentance and he will find solace for his soul. **Responsa of R. Meir of Rothenburg 4:1023**

(2) קליות – קלי מחטים ישנים דחדש ואסור עדיין בלילה הראשון של פסח ומקומות יש בספרד שמייבשין חטים ישנים במחבת על גבי אור ואוכלין אותם עם אגוזים בקינוח סעודה מפי רבינו שמואל החסיד. רשב"ם מסכת פסחים דף קט עמוד א

(3) אמר לי ר' שמואל בר' קלונימוס כי זקני קציני נרבונו ופרובנציא נוהגין איסור ללבוש עורות מכוסות בבגד צמר ואפילו יתפור הבגד לעורה במשי בשביל חוטי פשתן שהעורה תפורה בהן וכשמחברה לבגד הוי כלאים. ס' ראב"ן ס' קט"ז

(4) חמר מבחוץ וזפת מבפנים – פירש רבי בשם ר"ש בר קלונימוס זה וזה בתוך התיבה והחמר היה מכסה את הזפת אבל מבחוץ לא זיפפה שלא ירגישו כי הגומא דומה לקנה היאור ולא יבחינו התיבה בתוך קנה היאור. תוספות מסכת סוטה יב.

Mortar on the outside and pitch on the inside. Rabbi explained this passage in the name of **R. Shmuel bar Klonimos**, that both of these materials were in the basket [that Moshe was in when he was cast upon the waters]. The mortar covered the pitch. However, outside, it was not covered with pitch so that they would not realize [its presence]. This is because the reeds [of the basket] are similar to the reeds of the river and they would not pick out the basket from amongst the reeds of the river. **Tosefos Sota 12a**

D. Rabbainu Avraham

יפיפית מבני אדם, כרוב ממשח הסוכך הוצק חן בשפתותיך שושנים נוטפות מר עובר שאול כענין ומשיב כהלכה החבר רבי אברהם ב"ר שמואל בור ומימיו חביבין על כי הראית לי חזותיך שמחתי ונתתי הודייה לצורי אני אליעזר ב"ר נתן שהזריח שמשך בדור היתום הזה ובטוח אני כי לא ישכח עדות מזרע ישראל. ס' ראבן ס' כ"ד

The most beautiful of all men, an anointed angel (cherub) who protects [with his wings], grace has been poured into your lips, which drips with flowing myrrh You ask with relevance to the subject and you answer accurately. Our colleague, Rabbi Avraham b. R. Shmuel, you are a cistern whose waters are precious. When I beheld your countenance, I, Eliezer b. R. Nossan, rejoiced and gave thanks to my Rock, for having your sun shine [brightly] over this orphaned generation [of ours]. [Now] I am certain that the testimony [of Torah] will not be forgotten from the seed of Israel. **Ravan 24**

E. Rabbainu Yehudah HaChosid

(1) מורי אורו עיני בראותי מכתבך הר' יהודה חסיד נר ישראל . . . מכתב מרבינו שמחה משפירא

My master, my eyes lit up in seeing your letter, HaRav Yehudah Chasid, the lamp of Israel . . . **A letter from R. Simchah of Speyer to R. Yehudah HaChasid**

(2) צדיק יסוד עולם ומקור מים חיים גולת עליות כלי חמדה ושר התעודה. תוארים מר' אלעזר מגרמיזה בעל הרוקח אודות ר' יהודה החסיד

He was the saint who was the foundation of the world, the source of fresh running water, and the higher fountain. He was a precious vessel and a prince of Torah. **R. Elazar of Worms, the author of Rokeach**

(3) אם היה החסיד בימי נביאים היה נביא ובימי התנאים היה תנא ובימי האמוראים היה אמורא. דברי רבי שניאור פרנס משפירא שהיה בימי ר' יהודה החסיד

If [Rabbi Yehudah] HaChasid would have lived in the period of the prophets, he would have been a prophet. If he would have lived in the period of the Tanaim, he would have been a Tana. If he would have been in the time of the Amoraim, he would have been an Amora. **R. Shneur Parnas of Speyer**

(4) ואם ניהם על הרעה שעשה הא לך תשובה לכל עון ולכל חטאת יסוד הרב רבי אלעזר בן רבינו יהודה כאשר קבל מרבינו יהודה חסיד אב החכמה בן רבינו שמואל הקדוש החסיד הנביא בן רבינו קלונימוס משפירא הזקן בן רבינו יצחק ז"ל והמה קבלו רב מרב גאון מגאון חכם מחכם הלכה למשה מסיני . . . שו"ת מהר"ם מרוטנברג חלק ד (דפוס פראג) סימן אלף כג

If a person regrets the evil that he did, here is the proper way of repentance for every intentional and unintentional sin based upon the work of Rabbi Elazer b. Rabbainu Yehudah who received this from Rabbainu Yehudah Chasid, the master of wisdom, the son of Rabbainu Shmuel, the holy one, the Chasid (devout one), and prophet, the son of Rabbainu Klonimos, the Elder, of Speyer, the son of Rabbainu Yitzchok, of blessed memory. They received [this wisdom], Rabbi from Rabbi, Gaon from Gaon, Chacham from Chacham (scholar from scholar), all the way back from Sinai. . . . **Responsa of R. Meir of Rothenburg 4:1023**

5) אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת (פי' דבר קבוע), י"א שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה, וכן אמרו שכך היה עושה הר"י החסיד ז"ל. שולחן ערוך אורח חיים סימן רפח סעיף ג ע"פ הגהות מיימוני ה' תענית פרק א' אות ב

If a person fasts every day, and eating on Shabbos is painful for him because of the change of the normal pattern, there are those that say that they saw many Chasidim and men of [great] deeds who fasted on Shabbos because of this consideration. Similarly, they say that that is what **Rabbi Yehudah HaChasid, of blessed memory**, would do. **Shulchan Aruch Orach Chaim 288:3**

6) ואמר בעל זה הספר אשר חבר דברי החסידות וענוה והיראה כל אחד במחברת בו בינותי. ומכל מלמדי השכלתי וממורי קבלתי כי ראוי לכל יראי ד' להורות לבניהם ולתלמידיהם ולכל ישראל איך יוכלו להשיג ולעשות רצון יוצרנו ית"ש ויתעלה זכרו. ס' חסידים ס' ב'

I, the author of this work, who composed [articles] on the topic of Chasidus (piety), humility, and fear [of G-d], have thought deeply [into this subject]. I have gained knowledge [in this subject] from all my teachers. From my master, I have received [the teaching] that it is befitting for everyone who fears G-d to teach their children, their disciples, and all of Israel how to comprehend and fulfill the will of our Creator, may His name be blessed, and may His memory be exalted. **Sefer Chasidim 2**

7) כשיצאו רשב"ג ור' ישמעאל בן אלישע להריגה א"ל רשב"ג לר' ישמעאל איני יודע למה אני יוצא להריגה אמר שמא כשהיית דורש ברבים הי' לבך שמח והנאך לבך א"ל נחמתני וכן יעשה כל אדם שיתחרט ממעשיו הרעים. בצניעותו ילך ויעשה מעשיו ועניניו בסתר, ואל יהנה לבו כלל במעשיו הטובים. ואף מכל ענין החסידות יעשה בסתר כי כבר נאמר הסתר דבריך והצנע לכת עם אלקיך (מיכה ו' ח'). ואל יחזיק טובה לעצמו במה שכוונתו לשם שמים. ישמור שלא יהנה ולא ישמח לבו שאם שמח לבו בפני העולם קבל מקצת שכרו של אותה מצוה בעוה"ז. ס' חסידים ס' ח'

When Rabban Shimon b. Gamliel and R. Yishmael b. Elisha went out to be killed, Rabban Shimon b. Gamliel said to R. Yishmael, " I don't know the reason why I am [being punished by] going out to be killed." R. Yishmael replied, "Perhaps, when you were lecturing in public, did your heart rejoice and did you have [personal] psychological pleasure?" He replied, "You have comforted me!" So too should every man regret his evil deeds. In modesty should he go and do his acts and matters in private and let his

heart not derive pleasure from his good deeds. All of his acts of piety [Chasidus] should he do in private, for it is stated that you should hide your [good] deeds as it is stated in Scripture (Michah 6:8), "Walk with modesty with your G-d." Don't consider yourself superior with the fact that your intention is for the sake of Heaven. A person should guard himself so that he does not derive pleasure nor let his heart rejoice [at his accomplishments], for if he lets his heart rejoice, upon being in the presence of the masses [that honor him], he is actually receiving part of his reward for that mitzvah in this world. **Sefer Chasidim 8**

8) שורש החסידות יראה. כשאדם מתאוה לדבר הנאה ועוזב את יצרו מפני יראת ד' ולא שירא מפני פורעניות עוה"ב ולא בשביל הנאת העוה"ז והעוה"ב אלא ירא פן לא יהי' תמים באהבת הבורא שנאמר (דברים י"ח י"ג) תמים תהיה עם ד' אלקיך וזה הנקרא ירא ד' והגדר גדול והמופלא עזיבת המאכלות כי שביעת המאכלות מביאים לידי הרהורים רעים. ס' חסידים ס' י"ב

The root of piety [Chasidus] is fear, such as when a person who desires pleasure abandons his evil inclination because of his fear of G-d. Not that he fears Him because of punishment in the next world and not because [he is motivated by] pleasure in this world or the next, but rather he fears lest he will not be perfect in his love of the Creator, as it is stated in Scripture (Deut. 18:13), "You should be perfect together with Hashem, your G-d." This is what is called a G-d fearing person. The great and amazing protection (fence) [for this purity] is the forsaking of food. For the satiety of food brings to evil thoughts. **Sefer Chasidim 12**

9) שורש התפלה שמחת הלב בהקב"ה. ס' חסידים ס' י"ח

The foundation of prayer is the joy of the heart [being] with G-d. **Sefer Chasidim 18**

10) כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכל. ספר חסידים ס' ק"ה

Any mitzvah which has no one to seek it out and there is no one who is interested in it, that is the mitzvah that you should seek out. For it is like a *mais mitzvah* (a corpse with no one around to fulfill the mitzvah of burial). If a mitzvah has no one pursuing it, you pursue after it to fulfill it. For the mitzvah complains and says, "Am I so inferior that I have become totally forgotten?" **Sefer Chasidim 105**

F. Rabbainu Elozor of Worms, Baal HaRokeach

1) אפסו גאוני ארץ, לוקחו שתותי ארץ, עברו אשכלות בארץ, זוכזכו כברירות בברץ, ראשים גודר פרץ, חזקים נוטלו בארץ, אנשי חסד נאספים, לומדי תורה ספים, עמודי עולם נכספים, זרע קדש היו מוסיפים, רזי תורה היו חושפים, התורה לבעלה חוזרת, והחכמה מתחסרת, ונשאר יתומים מבלי דעת והשכל כי לוקחו חכמי התורה ועתה ביי"ג [אדר]

תתקע"ז לפרט נחסרנו צדיק יסוד עולם מים חיים מקור גלות עיליות אשר ידע ולימד סוד התורה הוא מורי רבינו יהודה חסיד בן מר שמואל החסיד בן רבינו קלונימוס הזקן כלה שר התעודה ונשארנו יתמי דיתמי ואני הקטן קבלתי ממנו כי אם ריח טיפי זרזיפי מימא ואמרתי ללבי המעיינות נסתמו והמקורות נחתמו והעוונות נכתמו והדורות נתייתמו. הקדמה לפי בעל רוקח על התורה

(2) בראשית באותיות: ברא שית, בי"ת רא"ש – בית המקדש נברא תחילה – בראש ת"י – בית ראשון ת"י שנים וסימנם ושכנת"י, ברא שתי, א' בתשרי, שבת ירא, ברית אש, בגימ' שני עולמות, בגימ' ישראל בחר בעמים. . . תמצית מתחילת פירוש הרוקח על התורה

(3) ומחזיר שתי ציציות לפניו ושתי ציציות לאחוריו וכו'. גם זה מדברי בעל העיטור (שם) וכן כתוב ברוקח (סוף סי' שסא) וכתב דאיתא במדרש (אבכיר הובא בילקוט פרשת בשלח שמות יד:כב) והמים להם חומה שהכריז גבריאל למים שאחריהם הזהרו שעתידין להשליך כנף ציצית וקשר של תפילין לאחריהם. בית יוסף אורח חיים סימן ח

(4) הרוקח כתב משם החסיד עצמו שלבן של פ"א יהיה כמו בי"ת. בית יוסף אורח חיים סימן לו

(5) ת כתב הרוקח שיהיה תואר צורתה דלי"ת קטן הפוכה בתוך דלי"ת גדול אמנם בספר התמונות כתב תארה כמו וי"ו בתוך דלי"ת ונהגו כל הסופרים המומחים שראיתי כדברי הרוקח ואמרינן בירושלמי (פאה פ"ז ה"ה, מע"ש פ"ה ה"ב) אם הלכה רופפת בידך הלך אחר המנהג. בית יוסף אורח חיים סימן לו

(6) כתב הרוקח (הל' סעודה סי' שכח) אוכל פחות מכביצה יטול מספק ולא יברך. ונראה שטעמו משום דכיון דבפחות מכביצה אינו מקבל טומאת אוכלין איכא למימר דלא הצריכו בו חכמים נטילה ואיכא למימר דסתם הצריכו נטילה לאוכל פת ולא חילקו בין פחות מכביצה ליתר מכביצה הילכך יטול מספק ולא יברך. בית יוסף אורח חיים סימן קנח

G. Rabbainu Yitzchok of Vienna

(1) קראתי בשם זה החיבור אני המחבר יצחק בר' משה נב"ה [נפשו בצרור החיים] מפני חבה יתירה שמצאתי בזה המקרא אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה סופי תיבות ר' עקיבה בפירוש ולא ברמז. ורי"ש במילוי היינו רב"י כי שי"ן בא"ת ב"ש ב' ומפני החיבה גדולה שהאיר הקב"ה את עיני שמצאתי את נכתב בזה המקרא אור זרוע למדתי שיש לכתוב ר' עקיבה בה"א ולא באלף. אשריך ר' עקיבה שכתבך דוד המלך בנבואה בספרו ואשריך שהארה הקב"ה תורתך למשה רבינו כהיא דהקומץ רבה. . . מההקדמה לס' אור זרוע

(2) אל"ף הם אותיות אפ"ל זש"ה אם תוציא יקר מזולל כפי תהי' (ירמיה טו:יט) . . . שיש לו כח לבטל גזרתי אלמא עדיף המלמד תורה לבן עם הארץ שהוא אפל וחשוך בעולם מהמלמד לבן חבירו תלמיד חכם והיינו דדרשינן אל"ף אפ"ל כלו' תלמוד תורה לבן עם הארץ שהוא אפל וחשוך בעולם מפני שאין בו תורה כמו שקורים לאדם שאין בו תורה עם הארץ כלו' חשוך שבארץ כדכתי' והנה כהה הנגע ומתרגמי' והא עמיא מכתשא דמסתמא בן עם הארץ לא ידע תורה דלאו מאבוה גמרה הילכך אתה שאתה יודע תורה אלף אפל. מההקדמה לס' אור זרוע

(3) וכתב מורי ר' יהודה בר יצחק זצ"ל הוא הנקרא שירליאון דוקא בועי דמלאין מוגלא אבל צמחין קשין אפילו סמוכין כשירה וכן פי' רבינו שמואל. ס' אור זרוע הלכות טריפות ס' תי"א

(4) כך קיבל מורי רבינו אב"י העזר"י מפי אביו רבינו יואל זצ"ל וכ"פ רבינו אליעזר בר נתן זצ"ל וכ"פ רשב"ם וכן מורי רבינו האבי העזרי זצ"ל. שם

(5) ראיתי כתוב בשם ר"ת שהתיר ליגע בנר תלויה בשבת . . . ובמלכותנו בארץ כנען נזהרים שלא ליגע בנר תלויה בשבת . . . ואף ר"ת איני סבור שהתיר בשעת מעשה אלא לפלפול בעלמא שמא נתכוין וכה"ג איתא בירושלמי ע"ז [פ' ב' ה' ג'] . . . ס' אור זרוע ח"ב הלכות ערב שבת ס' ל"ג

(6) חובה לומר כל הקדושה בכוונת הלב ובנעימות [הקול] ואני שמעתי מפי ר' ר"י החסיד זצ"ל שהי' רב גדול ומובהק לרבים אחד והיה גוער בביה"כ שהיו מאריכים בברכות שהי' בדעתו למהר ללימוד ונענש על ככה באותו עולם. וגם שמעתי בשם ר' יהודה חסיד זצ"ל שאמר כגון בימות החורף שהיה קור גדול מוטב שילכו לבית אותם שאינם מלובשים היטב ואל יקצרו בשבחו של הקב"ה בעבורם. ואני הכרתי יהודי אחד מוורמ"ש והיו קורין ר' בונים והי' זקן וקובר מתים ושמעתי אל נכון ואל האמת שפ"א השכים לבית הכנסת וראה אדם אחד יושב לפני בית הכנסת וראשו עשבים שקורין צפל ובלשון כנען קויטנ"י ויצ"ץ ונתפחד כסבור שהוא שד וקראו ואמר לו וכי אינך פלוני שמת עתה וקברתיך ואמר לו הין וא"ל היאך אתה באותו עולם ואמר לו היטב עד מאד וא"ל מה זכיות יש לך והלא אתה היית אדם כל דהו וא"ל רק באותו זכות שהייתי אומר ברכו' בקול נעים בביה"כ"נ בזכות זה הביאוני בג"ע ומכבדין אותי וזה לך הסימן שאני הוא המדבר אליך כי תראה בית יד חילוקי שקרוע שקרעת לי כשהלבשתני התכריכין ושאל לו מה זה שבראשך וענהו הם עשבים שבג"ע ששמתי בראשי כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם. כתבתי המחבר אילו המעשים כדי שיראה ירא שמים וישים אל לבו ויאמר שבחותיו של הקב"ה בקול נעים ובכוונה ויזכה לג"ע. ס' אור זרוע ח"ב הלכות שבת ס' מ"ב

It is required to say the entire *Keddushah* with heartfelt concentration and sweetness of voice. I have heard from my master R. Yehudah HaChasid, of blessed memory, that there was a great Rabbi, who was recognized as an expert scholar, who used to loudly complain against those who would take a long time to utter the benedictions. It was his intention to hurry and learn. He was punished for this in this world. I also heard in the name of R. Yehudah HaChasid, of blessed memory, who said that in the winter time, when the cold was great, it is better that those who are poorly clothed go home [early] rather than shortening the praises of the Holy One, blessed be He, because of them.

I knew a certain Jew in Worms by the name of R. Bunim. He was an elderly man who buried the dead. I heard from reliable sources that one time R. Bunim got up early to the synagogue and saw a man sitting in front of the synagogue. On his head was grass which we call *tzafel*; in the Slavic language it is called *kointi vitzatz*. R. Bunim became frightened for he thought him to be a demon. He called out to him and said, "Aren't you *ploni* (a certain person unnamed by the author) who just died and I buried you?" He replied, "Yes." He then said to him, "How are you doing in that world?" He replied, "Extremely good!" He asked him, "What merits do you have? You were just an insignificant person [over here]!" He replied, "Only in that merit that I said the benedictions in a sweet voice in the synagogue did they bring me to *Gan Eden* (Paradise) and honor me. This is a sign for you that I, the person who is speaking to you, am really the person [whom you identified]. You see that the sleeve of my shirt is torn. [Remember,] it was you who tore it when you put on me the shrouds." He then asked him, "What is on your head?" He replied, "These are the grasses of *Gan Eden* (Paradise) which I placed upon my head in order to nullify the bad odor of this world." I, the author of this work, wrote these accounts so that a G-d fearing person should see and take this to heart and say the praises of the Holy One, blessed be He, with a sweet voice and with concentration so that he merit *Gan Eden*. **Ohr Zarua 2:42**

III. The Soul of Ashkenazic Jewry

A.

ידוע ומפורסם כי צורות אנשי אשכנז משונות מצורות אנשי ספרד . . . לפי האקלים ומהלך השמש והכחות שעליהם שמשנים האויר, משתנים בזה מיני הצמחים והפירות והאוכל מהם ישוב כפי מזגם וכן ישתנו הלשונות והצורות . . . וכפי רוב וגודל שינוי הצורות ישתנו הדעות. ר' מנחם בן זרח בס' צידה לדרך א:א' ל"ו

It is well known that the external characteristics of the German Jews are different from the external characteristics of the Sefardic (Spanish) Jews. . . . This is because the climate and the path of the sun (at that latitude) and the [Celestial] powers that are above them change the air. As a result, the plants and fruits are different and those that eat them are affected by their make up. In a similar way are the languages and external characteristics affected. . . . According to the extent of the differences of external characteristics are the attitudes and opinions also differentiated. **R. Menachem b. Zerach in Tzaidah LaDerech I:1:36**

B.

ואמר שיתפלל כל אדם שיבאו אליו עניים הגונים, ואם לא באו אליו עניים באו אליו מסים ודברים אחרים. ואמר ששמע ממה"ר שלום ז"ל מה שהתורה מקוימת באשכנז יותר מבשאר ארצות, אתי מכח שלוקחים רבית מן הגוים ואינם צריכין לעשות מלאכה, ומכח זה יש להם פנאי ללמוד תורה. ומי שאינו לומד מסייע ללומדי תורה מן הריוח. ואמר מה שעתה הגוים עומדים על הרבית לבטלו, בא מכח שאינם מסייעים ללומדי תורה, כי נס בתוך נס שהגוים מרצים ליקח רבית, אלא ודאי מאת השם הוא. אבל השתא מדת הדין מקטרגת, וגם הוא בכלל אשר לא יקים את התורה וגו' פי' שאינו מסייע ללומדיה הן בפרקמטיא הן בנתינה. לקט יושר מר' יוסף בן משה תלמיד ר' ישראל איסרליין בעל תרומת הדשן חלק א ענין ב

[R. Yisrael Isserlein] said that every person should pray that the truly worthy of the poor should come to him [to ask for help]. If the poor don't come to him, then taxes or other things will come [to deprive him of his income]. He said that he heard from R. Shalom [of Neustadt], of blessed memory, that the reason why Torah was perpetuated in Germany more than in other lands was because they take interest [on loans made to] the Gentiles and they don't have to do [manual] labor. Because of this, they have the free time to study Torah. He who doesn't actually study helps those that do from the profit [of the loan business]. He [also] said that why the Gentiles are attempting to stop the practice of loaning on interest is because those [who are making profit through this venture] are not supporting those who are studying Torah. It is a miracle, within a miracle, that the Gentiles [by and large] are willing to allow the Jews to take interest. It is certainly Providential. Now, however, the attribute of judgment is demanding punishment and [the sin of not supporting the study of Torah] is included in the [curse of] "He who does not uphold the Torah." The verse is referring to those who do not support the students of Torah, either by giving them merchandise on consignment or by [outright] gifts. **Leket Yosher 1:2**

C. Their Devotion to the Study of Torah

(1) שורש התורה צריך האדם להעמיק וללמוד ולדעת מעשה בכל דבר שנאמר (תהלים קי"א י') שכל טוב לכל עושיהם. ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם. . . . וצריך לקבוע עתים לתורה בכל יום ובכל לילה. . . טוב מעט ביראת ד' מהמוץ רשעים הלומדים כל היום ואינם מקיימים. ספר חסידים ס' י"ז

The foundation of the Torah is that a person is required to research in depth, study [the sources] and **know how to implement the teachings of the Torah** in every situation as it is stated in Scripture (Psalms 111:10), "A good understanding for all those who fulfill the Torah." It does not say, "For those who study" but rather, "For those who fulfill." . . . One needs to set aside time to learn Torah every day and night . . . It is better a little [learning] combined with the fear of G-d than the masses of evil people who study Torah all day and do not fulfill it. **Sefer Chasidim 17**

(2) מתוך קנאת ד' ואהבת תורה הם שולחים את כל בניהם ללמוד כדי שיבינו בתורת ד'. היהודי, גם העני שבעניים אם יש לו עשרה בנים ישלח אותם ללמוד. . . . ולא רק את הבנים אלא אף את הבנות. מתוך דברי תיאולוג נוצרי, תלמידו של אבאלארדוס. סוף המאה הי"ב למספרם

As a result of a G-dly passion and a love of Torah do [the Jews] send their children to study in order that they know G-d's Torah. Even the poorest of the Jewish poor, who has ten sons, will send them all away to study Torah. . . . And not just the sons, but also the daughters [are educated in Torah]. **The words of a twelfth century Christian theologian who was a disciple of Peter Abelard**

(3) וכשאדם מכניס את בנו לתלמוד תורה כותבין לו את האותיות על לוח. ומרחיצין אותו. ומלבישין אותו בגדים נקיים. ולשין לו ג' חלות של סלת בדבש. ובתולה לשה את העיסה. ומבשלים לו ג' ביצים. ומביאין לו תפוחים ומיני פירות ומחזרין אחר חכם וחשוב להוליכו לבית הספר. ומכסהו תחת כנפיו. ומעלהו לבית הכנסת. ומאכילין אותו חלות בדבש. ומן הביצים והפירות. ומקרין לו את האותיות. ואחר כך מחפים אותו בדבש ואומרים לו לחוך. ומחזרין אותו לאמו אף מכוסה. וכשמתחילין ללומדו בתחילה מפתים אותו. ולבסוף רצועה על גביו. ופותחין לו בתורת כהנים תחילה ומרגילין אותו לנענע בגופו כשהוא לומד: וכשמגיע לחקת עולם. קורא אותו כעין ציבור. ועושה לו סעודה עליו: דע שדומה הענין כאילו הקריבו לפני הר סיני: דכת' ביום הזה באו מדבר סיני. ולא כת' ביום ההוא. אמרה תורה בכל יום ויום יהיה בעיניך כאילו הוא אותו יום שניתנה בו תורה. ללמדך שתנהוג בבניך כשתכניסו לתלמוד תורה. כמנהג הזה לכסותו ולהעלותו. . . . דתניא א"ר יוסי מתחילין לתינוקות בסדר ויקרא אמר הקב"ה יבאו טהורים ויתעסקו בטהרות. ומעלה אני עליכם כאילו הקריבו קרבן לפני . . . והנהנה מסעודתו חייב לברכו. ולומר המקום יאיר עיניך בתורתו. כדרך שמברכין אותו בקבלת מילה שאומר כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה. כו' מחזור ויטרי סימן תק"ח

When a person first brings in his child to study Torah, they write the letters of the aleph-bais on a tablet for the child. He is first washed and clothed in clean clothing. They knead especially for him three loaves (challos) made of fine flour and honey. A young girl is the one that does the kneading. They also cook for him three eggs and bring for him apples and other varieties of fruits. They make a point of having a prestigious scholar escort him to the school, he covers the child with his cloak and brings him to the synagogue. They then feed him the loaves with honey together with the eggs and fruit and they read for him the letters of the aleph bais. Afterwards, they cover the letters with honey and tell him to lick them. The child is then returned to its mother, still covered. When they start to teach him, in the beginning, the child is enticed to do so, afterwards, the strap may be administered [if he is lax]. He begins his studies with *Toras Kohanim* (the Book of Leviticus) and we make him get in to the habit of moving his body (*shokling*) while he learns. When he gets to the verse (Lev. 3:17), "A perpetual statute", he reads it the way it is recited publicly in the synagogue. After [he is first brought in,] a festive meal is made [in his honor].

You should know that this [initiation] is considered as if he was brought before Mount Sinai, as it is written in Scripture (Exodus 19:1), " **This** day they came to the wilderness of Sinai." It is not written, "That day". The Torah is telling us that every day should be considered in your eyes as if the Torah was actually given in that same day. This teaches you how to act towards your child when you bring him in to study Torah. [You, therefore, pattern the event after the events of Mt. Sinai]. You cover him up [like Moshe with the cloud] and bring him up [to receive the Torah]. . . . **Machzor Vitry 508**

(4) מי שמלמד תנוקות ואחד חריף מחבירו והרב שלהן רואה שאין תקנה שילמדו יחד וצריכין החריפים רב לבד אל ישתוק ויאמר לאביהם אלה צריכין רב לבד ואלה לבד אע"פ שיפסיד אם יפרידום. ס' חסידים ס' ש"ח

Someone who is teaching children and one of them is sharper than the rest and the teacher sees that it is not in the child's best interest to learn together [with the others] and the sharper students need their own teacher, he should not be silent. Rather, he should tell the parents [of the sharper students] that they need their own teacher, even though the teacher will incur a loss by separating them [out of his class]. **Sefer Chasidim 308**

(5) תקבעו עתים ללמוד הפסוק [מקרא] בדקדוק ובפירוש . . . בקטנותי לא למדתי אותו כי לא הורגלו ללומדו באשכנז . . . מצוואת ר' יהודה בן הרא"ש לבניו

Set aside time to study Scripture grammatically and with commentary. . . . In my youth, I didn't study it, for they were not accustomed to study it in Germany. **R. Yehudah b. HaRosh, in his last will and testament to his children**

(6) גלות המר והארוך [היא שדחקה אותם] שלא היה בידם יכלת ללמד את בניהם את כל החכמות על כן ראו אבותינו הקדושים ובפרט חסידי אשכנז למשוך את בניהם אחר התלמוד בלבד ולהרגילים ולחנכם אחר הספר הקדוש הזה כי בו חכמה ויראת ד' במקום אחד והוא הלחם והמזון האמתי אשר בצלו נחיה בגויים. ס' עץ חיים מר' חיים בר' בצלאל אחי המהר"ל מפראג

This bitter and long *golus* (exile) is what forced them, for they were unable to teach their children all the areas of wisdom. Therefore, our holy forefathers saw, especially the Chasidei Ashkenaz, to only attract their children to the study of the Talmud and to accustom them and initiate them to this holy work. For, in it lies wisdom and the fear of G-d, all in one place. It is the true bread and sustenance and affords us the protection to live amongst the Gentiles. **Sefer Aitz Chaim, authored by R. Betzalel, the brother of the Maharal of Prague**

(7) הפך בה והפך בה. חזור וחזור על דברי תורה. וכולה בה. שכל חכמות העולם כלולה בה. כמו שאמרו חכמים דדיה ירווך בכל עת. מה הדד הזה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא טעם חלב אף דברי תורה כל זמן שאדם עוסק בה מוצא טעם ויש ללמוד מתוכן דרך ארץ וחכמה. מחזור ויטרי סימן תכט ד"ה חמשה קניינין

Keep on going back to review and analyze the Torah for everything is in it. All the sciences of the world are contained within it, as the Sages said, "Its breasts will provide you with drink at all times." (Proverbs 5:19) Just like the breast provides the infant with the taste of milk any time it is sucked, so too, any time a person is involved in the study of Torah, he will find a [satisfying] taste." (Eiruvim 54b) You can learn from it etiquette and wisdom (science). **Machzor Vitry 429**

(8) אותן מלחמות הכתובין בלע"ז נראה לרבינו יהודה דאסור לעיין בהן דלא גרע מהא דתניא בפ' שואל (לקמן קמט.) כתב שתחת הצורה והדיוקנאות אסור לקרות בהן בשבת ואפי' בחול לא ידע ר"י מי התיר דהו"ל כמושב לצים. תוספות שבת דף קטז:

In the opinion of R. Yehudah [of Paris], those wars that are written in French are forbidden to read on Shabbos . . . R. Yehudah was not aware of the basis of its being permitted even during the week, for it is a *moshev laitzim* (included in the prohibition of sitting amongst the scoffers and merry-makers). **Tosefos Shabbos 116b**

(9) חכמי אשכנז לא היו חולצים מנעליהם אלא בליל שבת. שלומדים בכל לילות של חול ושוכבים מעט בלבושיהם. מר' משה מקוצי מחבר סמ"ג

The scholars of Germany would only take off their shoes on Friday night. This is because they studied all the nights of the week and only slept for a short time while wearing their clothes. **R. Moshe of Coucy, the author of Sefer Mitzvos Gedolos**

(10) [חייב] לומר לנשים המצוות הנוהגות להם עשה ולא ו תועיל הקריה והדקדוק כאשר יועיל עסק התלמוד לאנשים. הקדמה לס' מצוות קטן מר' יצחק מקורביל

One is required to teach women the mitzvos that apply to them, both positive and negative. Reading and grammar for women is of the same benefit to them as the study of Talmud is for men. **Preface to Sefer HaMitzvos HaKatan from R. Yitzchok of Corbell**

D.

כל ארץ אדום משונים לשונותם זו מזו, וכשיבואו אכסנאים אליהם ולא יכירו דבריהם הוצרכו לדבר להם בלשון הקודש, לפיכך מורגלים בו יותר. ר' שלמה אבן פרחון בעל מחברת הערוך

All of the Christian lands have very different languages. When guests come to them who don't understand their language they have to speak to them in the Holy tongue. Therefore they are accustomed to it more than the Jews who live in Moslem areas [who speak Arabic]. **Rabbi Shlomo Parchon, the author of Machberes HaAruch**

THE GOLDEN AGE OF GERMAN JEWRY

R. Yitzchak ben Asher's (Riva) (d. circa 1130) Most Famous Disciples

R. Eliezer ben Nassan-R. Yitzchak b. Mordechai-R. Moshe b. Yoel-R. Shemaryah

R. Eliezer ben Nassan's (Ravan) (c. 1090-1170) Most Famous Disciples

R. Yoel HaLevi-R. Shmuel b. Natronai-R. Avraham b. R. Shmuel HaChasid
R. Eliezer b. Yoel HaLevi

R. Eliezer ben Shmuel of Metz's (c. 1130-1200) Most Famous Disciples

R. Eliezer b. Yoel HaLevi-R. Elazar Rokeach-R. Simchah of Speyer

R. Eliezer b. R. Yoel HaLevi's (Ravyah) (c. 1140-1225) Most Famous Disciples

R. Yitzchak of Vienna-R. Avraham b. Azriel

R. Yehudah HaChasid's (c. 1150-1217) Most Famous Disciples

R. Yehudah b. Klonimos-R. Elazar Rokeach-R. Yitzchak of Vienna

R. Elazar b. Yehudah's (Rokeach) (c. 1160-1238) Most Famous Disciples

R. Yitzchak of Vienna-R. Avraham b. Azriel

R. Yitzchak of Vienna's (c. 1180-1250) Most Famous Disciple

R. Meir ben Baruch of Rothenburg

R. Meir ben Baruch of Rothenburg's (c. 1215-1293) Most Famous Disciples

R. Asher b. Yechiel (Rosh)-R. Mordechai b. Hillel-R. Meir b. Yekusiel
R. Shimshon b. Tzaddok-R. Chaim (Ohr Zarua) b. R. Yitzchok of Vienna
R. Yitzchak of Duren-R. Moshe Parnes-R. Avraham of Sinaheim